

Yitro and Moshe The Story of an Extraordinary Partnership

1) Mechilta DeRabbi Yishmael Yitro 1

וישמע יתרו. שבעה שמות נקראו לו: יתרו, יתרו, חובב, רעואל, חבר, פוטיאל, קני. יתרו, שהותיר פרשה אחת בתורה. יתרו, שייתר **במעשים טובים**. חובב, שהיה **חביב למקום**. רעואל, שהיה כריע למקום. חבר, שנעשה כחבר למקום. פוטיאל, שנפטר מעבודה זרה. קני, שקנא לשמים וקנה לו תורה.

2) Sotah 43a

ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה, מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודת כוכבים!

3) Berakhot 63b

מאי דכתיב ויאמר שאול אל הקיני לכו סרו רדו מתוך עמלקי פן אוספך עמו ואתה עשיתה חסד עם כל בני ישראל, והלא דברים קל וחומר: **ומה יתרו שלא קרב את משה אלא לכבוד עצמו** - כך, המארח תלמיד חכם בתוך ביתו, ומאכילו ומשקהו ומהנהו מנכסיו - על אחת כמה וכמה.

4) Shemot Rabba 1

ולכהן מדין שבע בנות והלוא הקדוש ברוך הוא שונא עבודת כוכבים ונתן מנוס למשה אצל עובד עבודת כוכבים?! אלא אמרו רבותינו יתרו כומר לעבודת כוכבים היה וראה שאין בה ממש, ובסר עליה והרהר לעשות תשובה **עד שלא בא משה**. וקרא לבני עירו ואמר להם עד עכשיו הייתי משמש אתכם – מעתה, זקן אני - בחרו לכם כומר אחר. עמד והוציא כלי תשמישי עבודת כוכבים ונתן להם הכל, ונדוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשו לו מלאכה ולא ירעו את צאנו, וביקש מן הרועים לרעות לו את צאנו ולא קבלו - לפיכך הוציא בנותיו. ותבאנה ותדלינה מלמד שהיו מקדימות לבוא מפני פחד הרועים. ויבאו הרועים ויגרשום אפשר הוא כהן מדין והרועים מגרשים בנותיו? אלא ללמדך שנדוהו וגרשו בנותיו כאשה גרושה.

5) Midrash Tanhuma Yitro 5

ויחד יתרו (שם / שמות/ יח ט), שיחד שמו של הקדוש ברוך הוא. ד"א ויחד יתרו, **שנעשה יהודי**, ויאמר יתרו ברוך ה' (שם שם / שמות י"ח / י). אמר יתרו **לא הנחתי אלוה שלא עבדתי אותו, ולא מצאתי אלוה כאלוהו של ישראל**, עתה ידעתי כי גדול יי' מכל האלהים (שם שם / שמות י"ח / יא).

6) Bimidbar 10

(כט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֶבֶב בֶּן־רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֲתָן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְקֹוֹק אֲתוֹ אֲתֵן לָכֶם לְכֹה אֲתֵנּוּ וְהִטְבַּנּוּ לָךְ כִּי־יִקְלַק דְּבַר־טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל: (ל) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלָיךְ כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־מוֹלְדֹתַי אֵלָיךְ:

7) Mechilta DeRabbi Yishmael Yitro 1

כהן מדין. **רבי יהושע אומר**, כומר היה, כענין שנאמר +שופטים יח + ויהונתן בן גרשום... שבשעה שאמר משה ליתרו תן לי צפורה בתך לאשה. אמר לו יתרו קבל עליך דבר זה שאומר לך ואני נותנה לך לאשה אמר לו מהו אמר לו בן שיהיה תחלה יהיה לעבודה זרה. מכאן ואילך לשם שמים וקבל עליו אמר לו השבע וישבע לו שנאמר ויואל משה אין אלה אלא לשון שבועה.

8) Bava Batra 109b

מר רבי אלעזר: לעולם ידבק אדם בטובים, שהרי משה שנשא בת יתרו - יצא ממנו יהונתן.

9) Comparison between Amalek and Yitro:

<u>עמלק (שמות יז:ח-טז):</u>	<u>יתרו (שמות יח):</u>
ויבא עמלק וילחם	ויבא יתרו...לשלום
בחר לנו אנשים	ויבחר משה אנשי חיל
וצא הלחם	ויצא משה...לשלום
מחר	ויהי ממחרת
אנכי נצב	וכל העם נצב עליך
וידי משה כבדים	כי כבד ממך הדבר
וישב עליה	וישב משה
עד בא השמש	מן הבקר עד הערב
מלחמה לה' בעמלק מדר דר	וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום

10) Mechilta DeRabbi Yishmael Yitro 1

עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. עד עכשיו לא הודה לו בדבר כי גדול ה', אמר, מתחלה לא היה עבד יכול לברוח ממצרים שהיתה סוגרת ומסוגרת, ועכשיו הוציא ששים ריבוא בני אדם ממצרים, לכך נאמר כי גדול ה'. ומה ת"ל מכל האלהים, אמרו: **לא הניח יתרו עבודה זרה בכל העולם**, שלא חזר עליה ועבדה, שנאמר מכל האלהים.

11) Shemot, Chapter 2

(יא) וַיְהִי בַיָּמִים הֵהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־אֶחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלַתָם וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו: (יב) וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּבֶן אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל: (יג) וַיֵּצֵא בְיֹזֶם הַשִּׁנִּי וְהִנֵּה שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עִבְרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לָרִשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רַעֲךָ: (יד) וַיֹּאמֶר מִי שְׂמֹךְ

לְאִישׁ שֶׁר וְשִׁפְטָ עָלֵינוּ הַלְהַרְגֵנִי אֶתְּהָ אֹמֵר כְּאִשֶׁר הִרְגַתְּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲכַן נֹדַע הַדָּבָר: (טו) וַיִּשְׁמַע פְּרַעֲה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּבְקֹשׁ לְהַרְגֵּ אֶת מֹשֶׁה וַיִּבְרַח מֹשֶׁה מִפְּנֵי פְרַעֲה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר: (טז) וַיִּלְכְּהוּ מִדְיָן שִׁבְעַ בָּנוֹת וַתִּבְאֲנֶה וַתִּדְלַגְנָה וַתִּמְלֶאנָה אֶת הָרְהָטִים לְהִשְׁקוֹת צֶאֱן אֲבִיהֶן: (יז) וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרְשׂוּם וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיִּזְשַׁעַן וַיִּשְׁקֵ אֶת צֶאֱנָם: (יח) וַתִּבְאֲנֶה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ מֵהִרְתָּן בְּאֵ הַיּוֹם: (יט) וַתֹּאמְרָן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילֵנוּ מִיַּד הָרַעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשְׁקֵ אֶת הַצֶּאֱן: (כ) וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֹתָיו וְאֵין לָמָּה זֶה עֲזַבְתֶּן אֶת הָאִישׁ קִרְאָן לוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם: (כא) וַיִּזְאֵל מֹשֶׁה לְשִׁבְתָּ אֶת הָאִישׁ וַיִּתֵּן אֶת צַפְרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה: (כב) וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גֶרְשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה:

12) Rashi Shemot 2:14

ויירא משה - כפשוטו. ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל:
אכן נודע הדבר - כמשמעו. ומדרשו נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדיסנ בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך:

13) Or HaHayyim Shemot 2:20

למה זה וגו'. כאלו אמר למה עזבתן את זה האיש אשר גמלכם טובות. או ירצה שמקפיד על זמן שעזבוהו מאז עד שיחזרו לקרא לו, וטעמו כי אינו מהמוסר שיעשה עמהם איש נכרי חסד ויבאו ויניחוהו יעמוד בחוץ.

14) Sotah 11a

בלעם, ואיוב, ויתרו, בלעם שיעץ - נהרג, איוב ששתק - נידון ביסורין, יתרו שברח - זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית, שנאמר: ומשפחות סופרים יושבי יעבץ תרעתים שמעתים סוכתים המה הקנים הבאים מחמת אבי בית רכב, וכתוב: ובני קיני חתן משה וגו'.

15) Shemot 18

(א) וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־ הוֹצִיא יְקֹוֹק אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: (ב) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־צַפְרָה אִשְׁתּוֹ מִשֶּׁה אַחַר שְׁלוֹחִיהָ: (ג) וְאֵת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שָׁם הָאֱחָד גֶּרְשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה: (ד) וְשֵׁם הָאֱחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיִּצְלַנִי מִחַרְבַּ פְּרַעֲה: (ה) וַיָּבֹאוּ יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֲנֹה שָׁם הָרַ אֱלֹהִים: (ו) וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אָנֹכִי חֹתְנֶךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלַיךְ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּה: (ז) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְאֵת חֹתְנּוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׁקֵ לּוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ־לְרַעְהוֹ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֱהָלָה: (ח) וַיִּסְפָּר מֹשֶׁה לְחֹתְנּוֹ אֶת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְקֹוֹק לְפָרַעֲה וּלְמִצְרַיִם עַל אֹדֶת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מִצָּאתָם בְּדֶרֶךְ וַיִּצְלָם יְקֹוֹק: (ט) וַיִּנְחַד יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה יְקֹוֹק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם: (י) וַיֹּאמֶר

יִתְרוֹ בְּרוּךְ יְקֹנֵק אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרַעֲהַ אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־
מִצְרַיִם: (יא) עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי־גָדוֹל יְקֹנֵק מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם: (יב) וַיִּלָּח
יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה עִלָּה וַיִּזְכְּרוּם לְאֱלֹהִים וַיָּבֵא אֹהֶרֶן וְכָל זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל־לֶחֶם עִם־חֲתָן
מֹשֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים: (יג) וַיְהִי מִמְחֹרָת וַיָּשָׁב מֹשֶׁה לְשֹׁפֵט אֶת־הָעָם וַיַּעֲמֵד הָעָם עַל־מֹשֶׁה
מִן־הַבֶּקֶר עַד־הָעֶרֶב: (יד) וַיֵּרָא חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל־אֲשֶׁר־הוּא עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מִה־הַדְּבָר
הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מִדְּוַע אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ וְכָל־הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן־בֶּקֶר עַד־עֶרֶב:
(טו) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֲתָנּוּ כִּי־יָבֵא אֵלַי הָעָם לְדַרְשׁ אֱלֹהִים: (טז) כִּי־יְהִי לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי
וְשֹׁפֵטִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת־חֻקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת־תּוֹרֹתַי: (יז) וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה
אֵלָיו לֹא־טוֹב הַדְּבָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה: (יח) נָבֵל תִּבֶּל גַּם־אַתָּה גַּם־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי־
כַּד מִמָּךְ הַדְּבָר לֹא־תוֹכֵל עֲשֹׂהוּ לְבַדְּךָ: (יט) עֲתָה שָׁמַע בְּקוֹלִי אִיעֲצֹךָ וַיְהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ הִיָּה
אַתָּה לָעָם מוֹל הָאֱלֹהִים וְהִבֵּאתָ אֶתָּה אֶת־הַדְּבָרִים אֶל־הָאֱלֹהִים: (כ) וְהִזְהַרְתָּ אֶתְּהֶם אֶת־
הַחֻקִּים וְאֶת־הַתּוֹרָת וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדְּרָךְ יֵלְכוּ בָּהּ וְאֶת־הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן: (כא)
וְאַתָּה תַחֲזֶה מִכָּל־הָעָם אֲנָשִׁי־חַיִל יֵרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׂנְאִי בְּצַע וְשִׁמְתָּ עֲלֵהֶם שְׂרֵי
אֲלֹפִים שְׂרֵי מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת:

(כב) וְשֹׁפֵטוֹ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת וְהָיָה כָל־הַדְּבָר הַגָּדוֹל יָבִיאוּ אֵלַיךָ וְכָל־הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטוּ־
הֵם וְהִקְלִי מֵעֲלֶיךָ וְנִשְׂאוּ אֹתָךְ: (כג) אִם אַתָּה הַדְּבָר הַזֶּה תַעֲשֶׂה וְצִוְּךָ אֱלֹהִים וַיְכַלֶּת עִמָּךְ וְגַם
כָּל־הָעָם הַזֶּה עַל־מִקְמוֹ יָבֵא בְּשָׁלוֹם: (כד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנּוּ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר אָמַר:
(כה) וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אֲנָשִׁי־חַיִל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם רִאשִׁים עַל־הָעָם שְׂרֵי אֲלֹפִים שְׂרֵי
מֵאוֹת שְׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת: (כו) וְשֹׁפֵטוֹ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת אֶת־הַדְּבָר הַקָּטָן יִבְיֹאן
אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־הַדְּבָר הַקָּטָן יִשְׁפֹּטוּ־הֵם: (כז) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת־חֲתָנּוּ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־אַרְצוֹ: פ

16) Abravanel Shemot 2

אמרו במדרש (ילקוט שמות קס"ח) שמטה האלקים היה נטוע בפרדס של יתרו ולא היה יכול שום אדם לזוזו ממקומו רק משה, ועל זה נתן צפורה בתו לאשה.